

Over mens en God

Aantekeningen
van een
kluizenaar

Joost van de Goor

*We leven in feite in een wereld die smacht naar
alleenheid, stilte en afzondering.*

--C.S. Lewis

Schrijver: Joost van de Goor
Coverontwerp: Joost van de Goor
ISBN: 9789465383323
Versie: 1.0.1
Januari 2026
© Joost van de Goor
www.joostvandegoor.nl

Inhoudsopgave

Een woord vooraf	5
Introductie	6
Haiku en Tanka	11
April	12
Mei	20
Juni.....	26
Juli	34
Augustus.....	42
September	50
Oktober.....	56
November	62
December.....	70
Januari.....	76
Februari.....	82
Maart.....	90
Epiloog.....	96

Een woord vooraf

Dit boekje is in het tijdsbestek van enkele maanden ontstaan. Het is als het ware gegroeid – langzaam en gestaag – zonder een exact plan (althans..., geen plan dat mij bekend was). Soms deed ik enkele dagen over het schrijven van drie korte regels; en vervolgens produceerde ik een bladzijde in minder dan een half uur. Het was voor mij heel plezierig om de wording van dit boekwerkje rustig te kunnen volgen, soms bijna als een toeschouwer.

Het resultaat is een klein boek dat men gemakkelijk in een paar uur kan uitlezen. Maar misschien is het ook een aardig idee om elke dag een klein hoofdstukje van slechts één of twee bladzijden te lezen, en zodoende meer dan een maand met deze *Aantekeningen van een kluizenaar* bezig te zijn.

Ik laat het leesplan graag aan de lezer zelf over; en ik hoop dat deze schrijfsels voor iedereen een plezierige ervaring zullen opleveren.

Joost van de Goor

Introductie

Veel mensen vonden Benedict Kloostermans een eigenaardig persoon, vooral degenen die hem niet zo goed kenden, zoals zijn burens, de groenteman, en het meisje van de bakkerswinkel. Mensen die zijn pad terloops kruisten, zagen hem meestal als een rare snuiter, een zonderling.

Hij, Benedict, vond zichzelf helemaal niet zo vreemd, maar hij wist wel dat er nogal wat lieden in deze wereld waren die zich ietwat ongemakkelijk voelden als hij in de buurt was. Weliswaar deed hij altijd zijn best om vriendelijk tegen iedereen te zijn, maar hij was gewoonweg niet goed in keuvelen en babbelen, in gezellige praatjes over de kleine dingen. Daarom kwam hij nogal stijfjes over, en overmatig serieus.

Benedict Kloostermans leefde alleen in zijn fraaie woning in Amsterdam Zuid. Sinds het overlijden van zijn vrouw Helena, ruim zeven jaar geleden, leidde hij een teruggetrokken leven.

Vorig jaar, het jaar waarin hij vijfenzestig werd, hing hij zijn baan als hoogleraar Nederlands aan de wilgen. Het was echt tijd om er een punt achter te zetten, vond hij. Hij was van mening dat hij genoeg had gewerkt; en hij nam met enige opluchting afscheid van zijn collega's en zijn studenten.

In de maanden die volgden trok Benedict zich nog verder terug uit het sociale leven in de stad. De vriendschappen die hij nog had, verwaterden snel. Hij ging steeds minder vaak naar het Concertgebouw of een museum, en zijn leven begon meer en meer op dat van een heremiet te lijken.

Dit vond hij overigens helemaal niet erg. Integendeel, hij genoot van het alleen zijn; en verveling kende hij niet. Hij hield ervan in zijn favoriete stoel bij het raam te zitten en een boek te lezen, een goede film te zien, naar muziek te luisteren, of zomaar wat na te denken. Hij kon urenlang in stilte mijmeren over diepgaande levensvragen, het menselijk bestaan, en God. En die gedachten inspireerden hem af en toe om een klein (rijmloos) gedicht te schrijven, qua vorm gebaseerd op de structuur van lettergrepen en regels zoals bekend van de Japanse haiku en tanka.

Elke dag ging Benedict een uurtje naar buiten om een paar boodschappen te doen of zomaar een stukje in het Vondelpark te wandelen. En op zondagochtenden liep hij op z'n gemak – met een hoed op zijn hoofd en een wandelstok in de hand – naar de kerk, waar hij zich altijd volkomen vredig voelde.

Zo had het leven makkelijk tot het einde van zijn dagen verder kunnen gaan, als hij zich niet op een zeker moment was gaan afvragen of hij eigenlijk nog wel in Amsterdam wilde wonen. De duizenden mensen die elke dag door de straten liepen en fietsten, waren voor hem niet meer dan kleine bewegende onderdelen in het

grotere decor. En het begon hem ook steeds meer op te vallen dat het in de stad nooit stil was. Altijd waren de straten gevuld met vormloze geluiden die hem niets te zeggen hadden en die helemaal niet bij zijn innerlijk leven pasten. Amsterdam was niet langer zijn thuis, besloot hij.

In diezelfde tijd las hij een uit het Japans vertaald boekje genaamd *Hōjōki* (uit het jaar 1212 A.D.) waarin de auteur, de dichter Kamo no Chōmei vertelt dat hij de stad Kyoto heeft verlaten om als kluizenaar op het platteland te gaan wonen. De schrijver opent dit werk met de woorden...

*De rivier stroomt onophoudelijk,
en het water blijft nooit hetzelfde.
Luchtbellen drijven op het wateroppervlak.
Ze barsten, vormen zich opnieuw,
blijven nooit lang bestaan.
Ze zijn als de mensen in deze wereld.*

Na het lezen van dit eeuwenoude boekje kwam Benedict tot de conclusie dat hij een andere, rustigere leefomgeving wilde gaan zoeken, net als die Japanse schrijver uit vroeger tijden. En zo gezegd, zo gedaan.

Een paar maanden later vond hij een bescheiden maar charmante bungalow in de Achterhoek, op de rand van het dorpje Ligtendonck en ongeveer vijf kilometer van de stad Marckseim. Dit huisje lag in een bijzonder mooie omgeving, tegenover een groot weiland waarin vaak schapen graasden. Als Benedict aan de achterzijde

naar buiten ging, kon hij via de tuin het dorp binnenlopen. Als hij de voordeur uit ging en linksaf sloeg, stond hij een paar minuten later in een loofbos met enkele vijvers en veel oude bomen. En als hij de andere kant op fietste – door de hoofdstraat van Ligtendonck, en nog verder over diezelfde weg – dan kwam hij al snel uit bij de rivier *De Oude Dencksel*, waar hij desgewenst met de veerpont kon overvaren.

Zijn woning in Amsterdam had hij binnen een week verkocht – en op een dag, aan het begin van de maand maart reed hij met zijn auto achter de verhuishwagen aan. Hij was op weg naar zijn nieuwe thuis aan de andere kant van het land.

In die omgeving, die een betere weerspiegeling van zijn innerlijk gaf, zette hij zijn vertrouwde solitaire leven gewoon voort. Hij wandelde, las boeken, keek veel films, luisterde naar muziek, was vaak in gedachten verzonken, en liet de tijd langzaam en kalm door zijn geest trekken.

Natuurlijk moest Benedict regelmatig de deur uit om boodschappen te doen. Voor zijn basisbehoeften – zoals brood, kaas, groente – kon hij in de dorpswinkels van Ligtendonck terecht, of op de wekelijkse markt op het kerkplein. En als hij een kwartiertje fietste, stond hij in het centrum van Marcksheim waar van alles te koop was, zoals boeken, wijn, medicijnen, gereedschap, kleding..., en niet te vergeten: schrijfpapier.

Soms ging Benedict aan zijn tafel bij het raam zitten om wat te schrijven. Uitkijkend over het weiland met de schapen legde hij zijn waarnemingen en zijn gedachten op papier vast. Daarbij ging hij altijd zorgvuldig te werk. Hij kon dagenlang knutselen aan een enkele haiku van drie regels en zeventien lettergrepen (of een tanka van vijf regels en eenendertig lettergrepen). En als het gedicht klaar was, schreef hij daar meestal nog een wat langere vrije tekst bij, die hij een 'beschouwing' noemde.

Overigens, lang niet alle gedachten die door hem heen stroomden, vonden hun weg naar het schrijfpapier. De meeste overpeinzingen bleven voor altijd in zijn geest, vooral omdat hij zich niet kon voorstellen dat iemand anders er iets aan zou hebben. Alleen als hij vermoedde dat zijn beschouwingen voor andere mensen van waarde konden zijn, nam hij de pen ter hand om ze in geschreven woorden en zinnen om te zetten. Het zijn deze schrijfsels die de lezer in dit boekje zal aantreffen.
